

Dlhodobá starostlivosť

RNDr. Viliam Páleník, PhD.
IZ a EÚ SAV

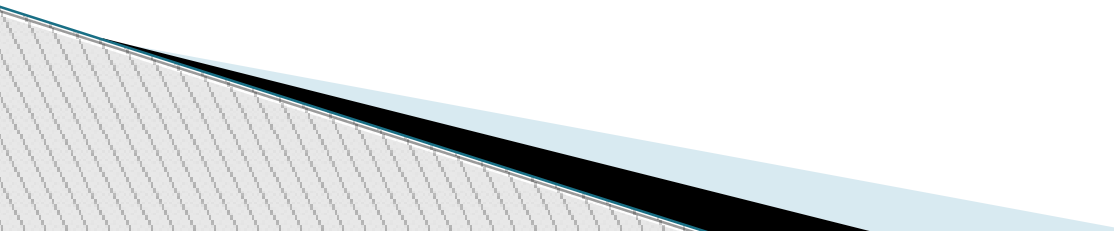
Žilina, Nová synagóga, 12.11.2019

Európska únia
Európsky sociálny fond

Konferencia je súčasťou projektu Politiky zamestnanosti realizovaného Inštitútom zamestnanosti. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu v rámci OP EVS.

Dlhodobá starostlivosť

- ▶ Štruktúra prezentácie:
 1. Motivácia
 2. Aktuálny stav - legislatíva
 3. Aktuálna situácia - údaje
 4. Medzinárodné porovnanie
 5. Zhrnutie a výzvy
-

1. Motivácia

- ▶ Dlhodobá starostlivosť, ťažiskovo o najstarších
- ▶ Starnutie populácie na Slovensku:
 - Potreba dlhodobej starostlivosti o najstarších rastie
 - Morálna povinnosť rodiny a spoločnosti
 - Klasická rodina na ústupe
 - Hlavné formy:
 - ▣ Neformálna v domácnosti
 - ▣ Formálna v domácnosti
 - ▣ Formálna v zariadení

Financovanie:

(1) štát, (2) samosprávne kraje, (3) obce, (3) jednotlivci (dôchodok a spol.)

- Proporcie financovania?
- Nositeľ prostriedkov?

2. Aktuálny legislatívny stav

- ▶ Ústava SR: Čl. 55
- ▶ (1) Hospodárstvo Slovenskej republiky sa zakladá na princípoch sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky.

- ▶ Čl. 39
- ▶ (1) Občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

- ▶ Dlhodobá starostlivosť nie je v ústavou explicitne zaručená.

2. Aktuálny legislatívny stav

- Zákon č. 448/2008 Z. z. Zákon o sociálnych službách
- § 71 FINANCOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
- (1) Sociálne služby poskytované verejným poskytovateľom sociálnej služby môžu byť financované
 - ▣ a) z rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby,
 - ▣ b) z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a z úhrad za iné činnosti podľa § 15 ods. 3 uvedených v osobitnej zmluve podľa § 74 ods. 8,
 - ▣ c) z úhrady ekonomicky oprávnených nákladov spojených s poskytovaním sociálnej služby podľa odseku 10,
 - ▣ d) zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly ministerstva
 - ▣ e) ...f) ...g)...
- (2) Sociálne služby poskytované právnickou osobou zriadenou alebo založenou obcou alebo vyšším územným celkom
-
- (3) Sociálne služby poskytované neverejným poskytovateľom sociálnej služby
-

2. Aktuálny legislatívny stav

- ▶ § 72 Úhrada za sociálnu službu
- ▶ § 75 FINANČNÁ PODPORA NEVEREJNÉHO POSKYTOVATEĽA SOCIÁLNEJ SLUŽBY POSKYTUJÚCEHO SOCIÁLNU SLUŽBU VO VEREJNOM ZÁUJME
- ▶ § 76 Finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy
- ▶ § 77 Finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby
- ▶ § 78a Finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou
- ▶ zákona č. 455/2001 Zb. o živnostenskom podnikaní

2. Legislatívne zámery

- ▶ Dlhodobá starostlivosť v „Zajacovej reforme“ 2005
 - http://www.reformazdravotnictva.sk/pril/ltc/zakon_o_dlhodobej_starostlivosti.pdf
- ▶ Legislatívny zámer zákona o dlhodobej starostlivosti a podpore integrácie osôb so zdravotným postihnutím (39s. 2018)
 1. Zákon NR SR č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci,
 2. zákon č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou ,
 3. zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení,
 4. zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve,
 5. zákon č. 577/2004 Z.z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia,
 6. zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

3. Aktuálny stav - údaje

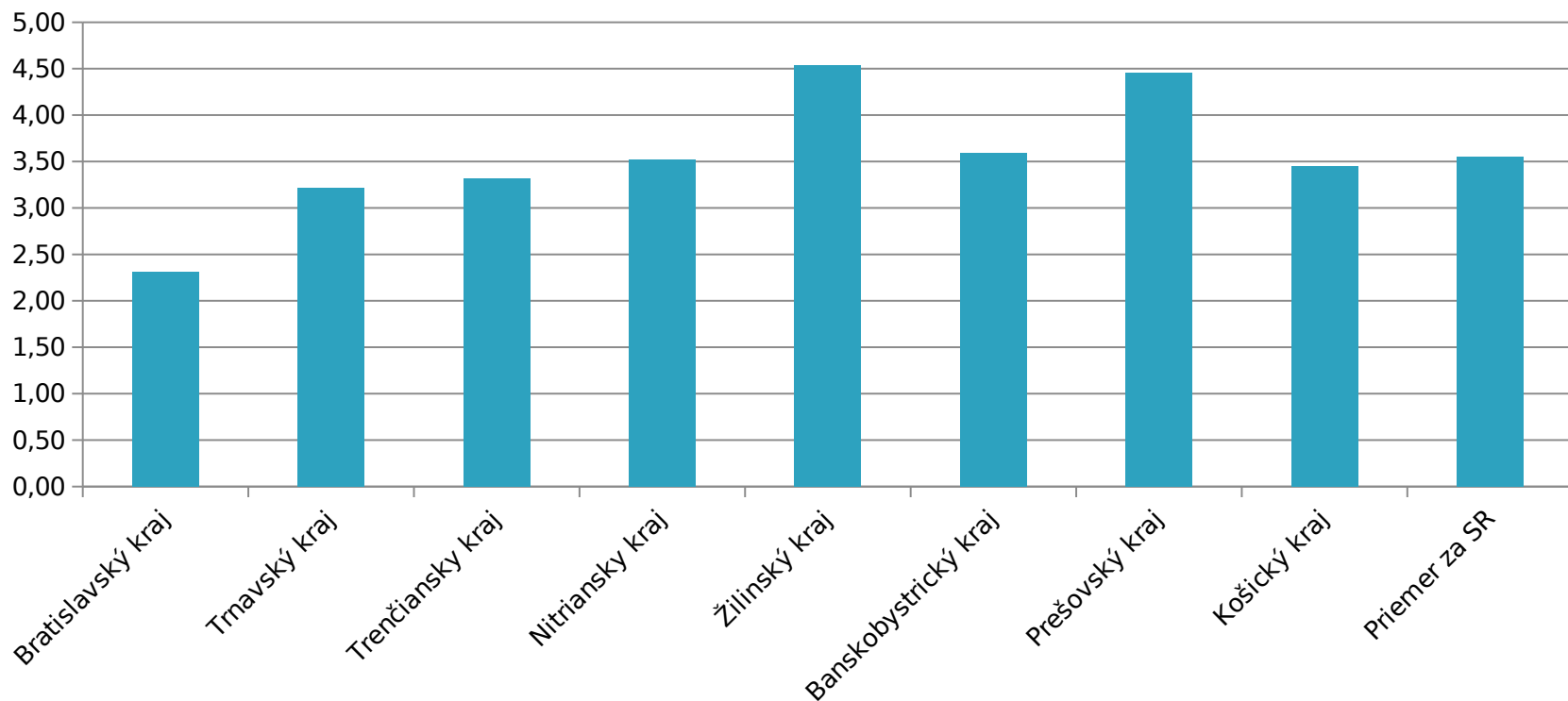
Financovanie:

Tab: Výšku príspevkov pre rok 2020:

Stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby	Výška finančného príspevku pri poskytovaní pobytovej sociálnej služby/mesiac/miesto	Výška finančného príspevku pri poskytovaní ambulantnej sociálnej služby/mesiac/miesto obsadené najmenej v rozsahu 8 hodín ambulantnej prevádzky počas pracovného dňa
II. stupeň	104 eur	70 eur
III. stupeň	234 eur	156 eur
IV. stupeň	312 eur	208 eur
V. stupeň	442 eur	295 eur
VI. stupeň	546 eur	364 eur

3. Aktuálny stav - údaje

**Hustota sociálnych služieb,
Počet zariadení/1000 obyv 65+**

3. Aktuálna situácia

Rozmiestnenie podľa krajov a druhov

Hustota sociálnych služieb	Počet zariadení/1000 obyv 65+								
	Bratislavský kraj	Trnavský kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Banskobystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj	Priemer za SR
Denné centrum	0,41	0,27	0,25	0,19	0,28	0,29	0,41	0,28	0,30
Denný stacionár	0,11	0,15	0,08	0,19	0,10	0,09	0,86	0,43	0,26
Zariadenie pre seniorov	0,39	0,69	0,51	0,66	0,66	0,68	0,60	0,40	0,57
Domov sociálnych služieb	0,49	0,53	0,51	0,48	0,72	0,73	0,60	0,44	0,56
Opatrovateľská služba	0,56	1,28	1,62	1,39	2,26	1,55	1,48	1,59	1,46
Podpora samostatného bývania	-	-	-	-	0,03	0,01	0,02	-	0,01
Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	0,02	0,03	-	0,01	0,01	-	0,02	-	0,01
Nízkoprahové denné centrum	0,03	0,02	0,02	0,04	0,04	0,07	0,02	0,06	0,04
Špecializované zariadenie	0,27	0,25	0,32	0,55	0,45	0,16	0,38	0,24	0,33
Sprostredkovanie osobnej asistencie	0,04	0,01	-	0,02	-	0,02	0,06	-	0,02
Celkom	2,31	3,21	3,31	3,52	4,54	3,59	4,45	3,45	3,55

4. Medzinárodné porovnanie*

- ▶ **Porovnanie výdavkov : V4, EU15**
- ▶ Source of data: Eurostat 2000
 - Social protection benefits:
 - Cash benefits
 - Old age pension
 - Periodic care allowance
 - Other periodic cash benefits
 - Benefits in kind
 - Accomodation
 - Assistance in carrying daily tasks
 - =(Social protection benefits - Old age pension)
 - =(Social protection benefits - Cash benefits)

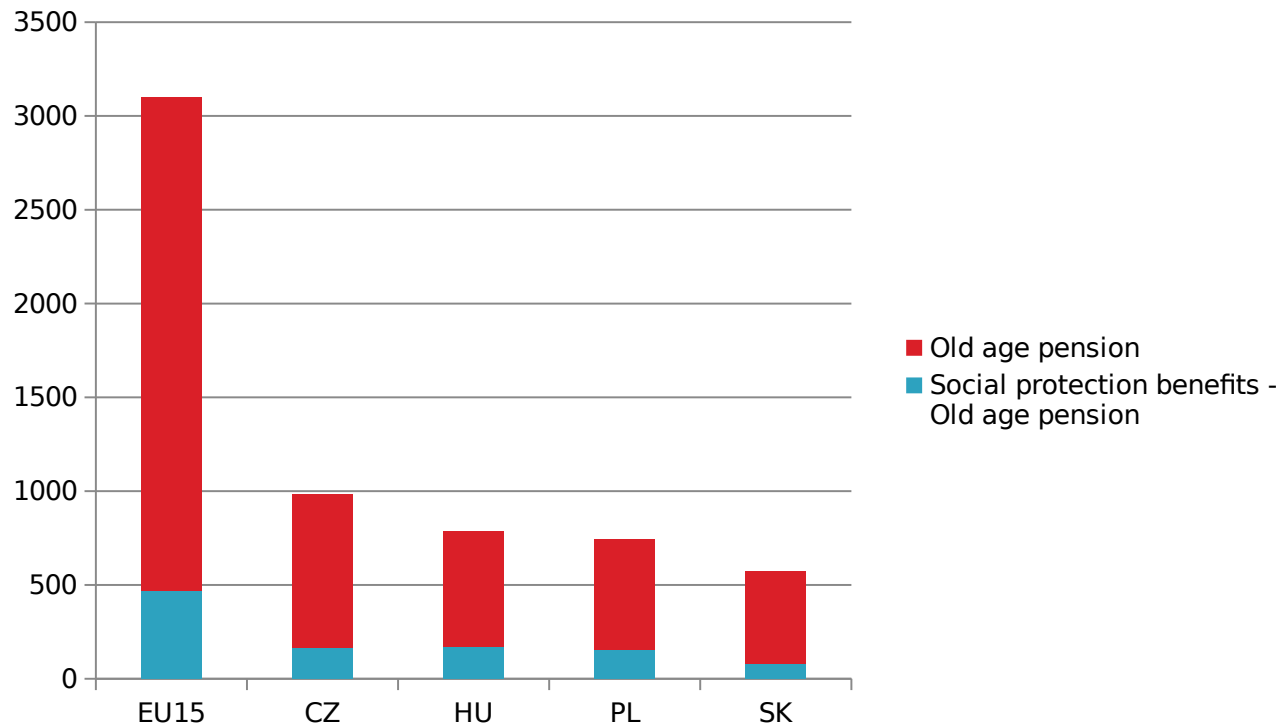
■ * zo zdroja 3)

Sociálne výdavky na starších na obyvateľa v s.c. 2005

Old age function
[spr_exp_fol] 2011

Euro per inhabitant (at
constant 2005 prices)

% of SK	EU15	CZ	HU	PL	SK
Social protection benefits - Old age pension	580%	205%	212%	190%	100%
Old age pension	534%	166%	125%	120%	100%

Sociálne výdavky na starších na obyvateľa v parite

Old age function [spr_exp_ol] 2011

Purchasing Power Standard per inhabitant

% of SK

EU15

CZ

HU

PL

SK

Social protection benefits - Old age pension

252%

167%

189%

174%

100%

Old age pension

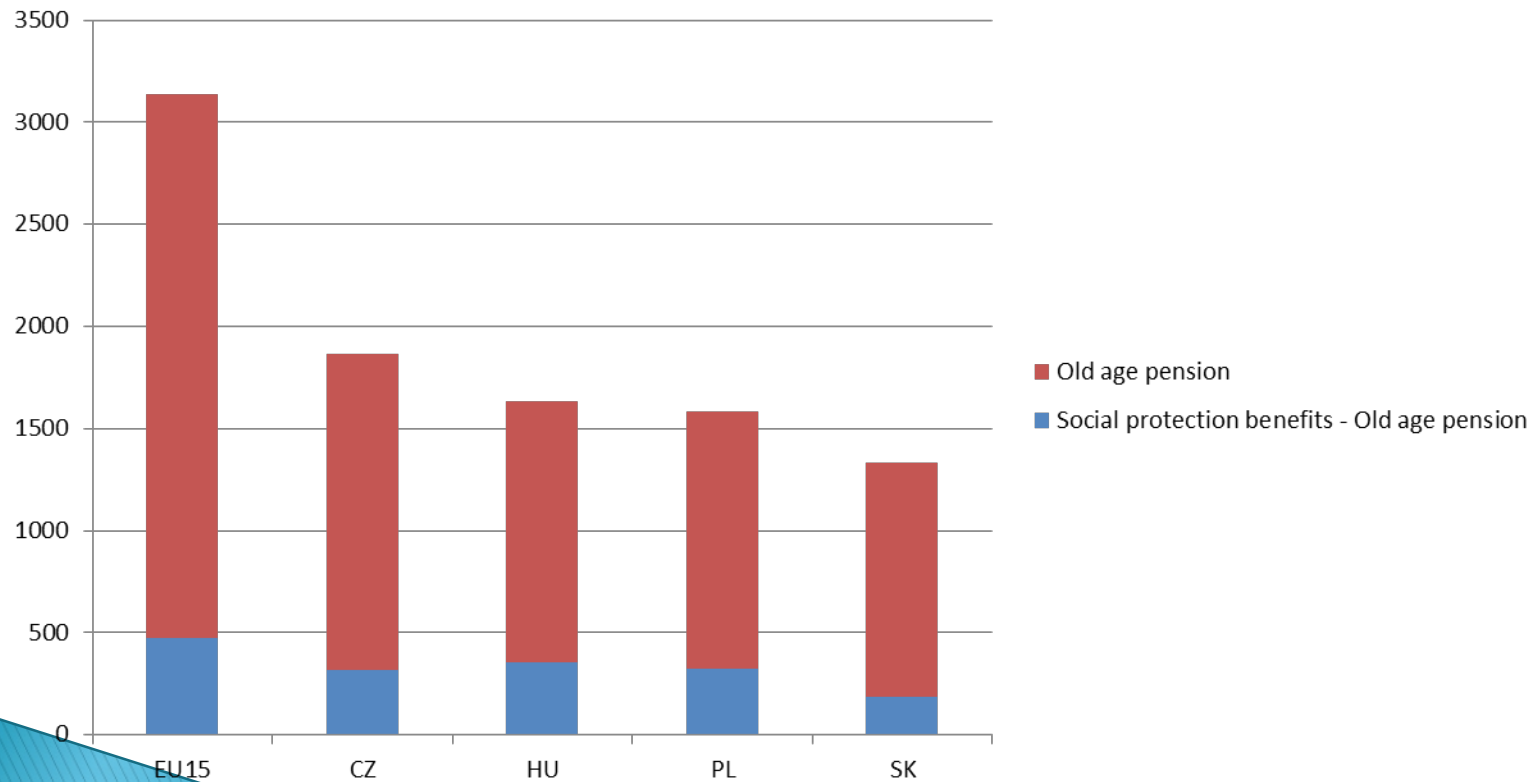
232%

135%

112%

109%

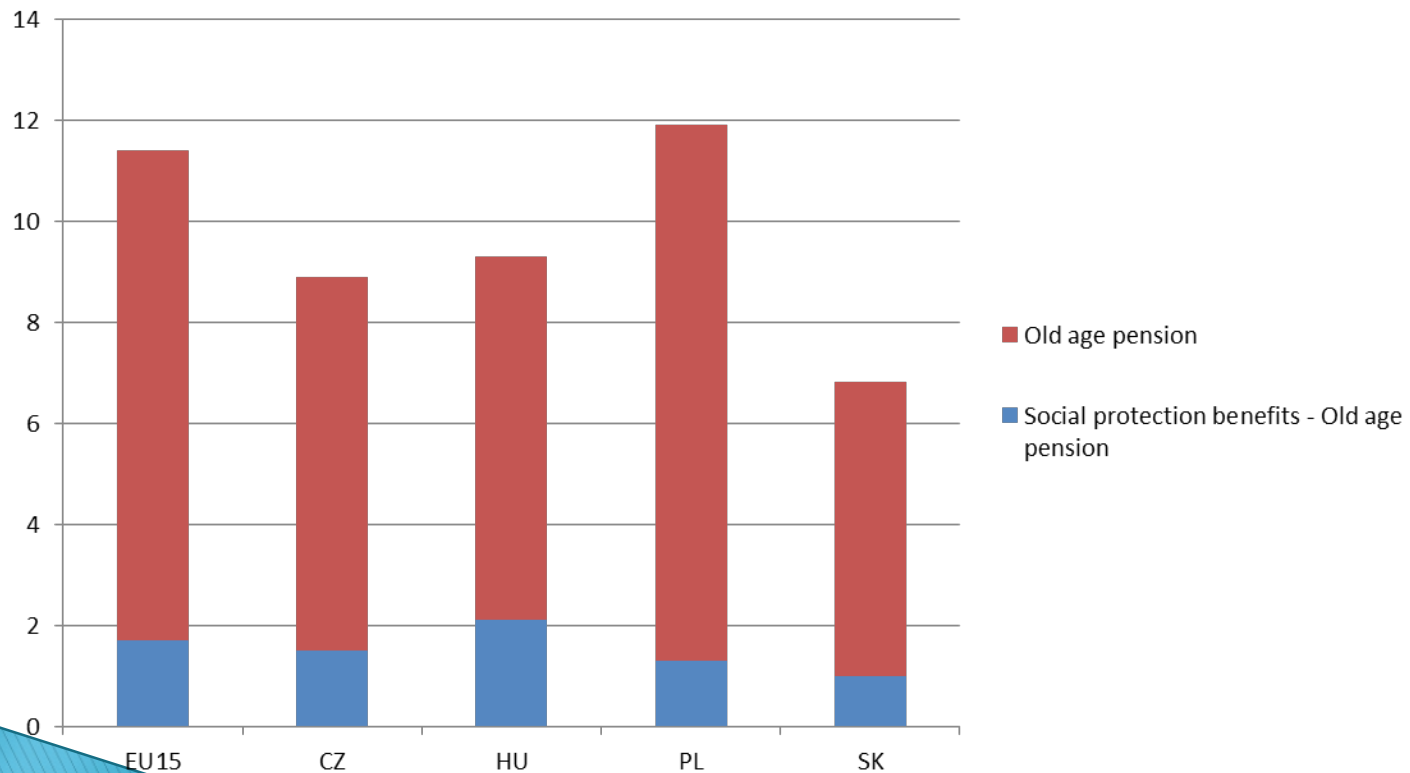
100%

Sociálne výdavky na starších

v % HDP

Old age function [spr_exp_fol] 2011	% of SK	EU15	CZ	HU	PL	SK
Percentage of GDP						
Social protection benefits - Old age pension		170%	150%	210%	130%	100%
Old age pension		167%	128%	124%	183%	100%

5. Zhrnutie a výzvy

- ▶ Dlhodobá starostlivosť nie je explicitne v Ústave SR
- ▶ Neprehľadný systém pod niekoľkými rezortami atď.
- ▶ Verejné výdavky na sociálne služby u nás aj po zohľadnení našej menšej ekonomickej výkonnosti sú prinízke
- ▶ Krajiny EU15 majú výdavky aj viac ako 5x vyššie

5. Zhrnutie a výzvy

- ▶ Aké majú byť formy dlhodobej starostlivosti?
- ▶ Kto má byť nositeľom prostriedkov?
 - Zariadenie vs. klient.
- ▶ Aké sú verejné výdavky na dlhodobú starostlivosť na Slovensku?
 - Poskytovatelia – podkapitalizovaní
 - Klienti – nedostatočné dôchodky
 - Vláda – treba viac, ale na viac nemáme
- ▶ Ale aké vysoké by mali byť?
- ▶ Existuje objektívna odpoveď?
- ▶ Aké sú programy politických strán?

Ďakujem za pozornosť

RNDr. Viliam Páleník, PhD.

www.iz.sk

viliam.palenyk@iz.sk

Zdroje: 1) www.iz.sk 2) www.ekonom.sav.sk
3) Páleník, V. – Miklošovič, T: Aké sú a aké by mali byť verejné výdavky na sociálne služby? Konferencia APSS, 27.11.2014, SUZA, BA.

Európska únia
Európsky sociálny fond

Konferencia je súčasťou projektu Politiky zamestnanosti realizovaného Inštitútom zamestnanosti. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu v rámci OP EVS.